



گزارشی از کار بچه‌ها
در مدرسه شبانه‌روزی
«ام‌هانی» منطقه
تبادکان مشهد

اوقات فراغت کاری

سعیده باقری
عکاس، رضا معتمدی

قرار است نمایشگاهی از کارهای دستی دانش‌آموزان برگزار شود. عده‌ای از دانش‌آموزان در رفت‌وآمد و تکاپو برای چیدن غرفه‌های نمایشگاه هستند، گروهی مشغول آماده کردن نمایشگاه دفاع مقدس و گروهی دیگر در حال تدارک میز پذیرایی از مهمان‌های جشن نیمه شعبان. مدرسه قرار است میزبان مهمانانی از اداره کل آموزش و پرورش باشد. علاوه بر آن، از نیروهای نظامی پاسگاه کارده که همسایه مدرسه است، دعوت شده است برای بازدید از نمایشگاه دفاع مقدس بیایند. در یکی از کلاس‌ها جمعی مشغول تمرین سرودند. همراه با ضبط صوتی که موسیقی متن را پخش می‌کند، یکصدا و با قدرت سرود می‌خوانند و ذهن مرا به سال‌های دور می‌برند. باورم نمی‌شود که بیش از بیست سال از روزهایی که همراه هم‌کلاسی‌هایم یکصدا می‌خواندیم: «ایران من، سرزمین من، ای نام تو بر زبان!»، گذشته باشد! یکی از دانش‌آموزان، آب‌پاش به دست، از وسط رویای من عبور می‌کند. با عجله وارد کلاس می‌شود و گلدان‌ها را آب می‌دهد. معاون مدرسه، **خانم مرادی**، توضیح می‌دهد که دانش‌آموزان به نوبت مسئولیت آب دادن به گلدان‌هایی را که در تمام کلاس‌ها و محوطه هستند، برعهده دارند و این دانش‌آموز هم همین‌طور کلاس به کلاس می‌رود و کارش را ادامه می‌دهد. به ساختمانی می‌رویم که نمایشگاه صنایع دستی در آن برقرار است. تابلو فرش، گلیم، پته‌دوزی، گلدوزی، کیف نمدی،

طرح «خودتکایی» مدرسه‌های شبانه‌روزی به دنبال آموزش دانش‌آموزان در زمینه مشاغل مورد نیاز جامعه و محل زندگی‌شان است. هدف این است که هم بخشی از هزینه‌های زندگی دانش‌آموزان در خوابگاه‌ها تأمین شود و هم دانش‌آموزان مهارت‌هایی شغلی با قابلیت درآمدزایی کسب کنند. اجرای موفق این طرح می‌تواند مانع از ترک تحصیل دانش‌آموزان به‌خاطر مسائل اقتصادی شود.

به‌منظور شناساندن بیشتر این طرح و بهره‌مندی از مزایای آن، در هر شماره از مجله‌های سال جاری، گزارش یکی از مدرسه‌های مجری طرح خودتکایی ارائه می‌شود.

صبح روز سه‌شنبه ۱۱ اردیبهشت ۹۷، ساعت ۷:۳۰، از مجتمع فرهنگی رفاهی رشد مشهد، به مقصد جاده «سد کارده» راه می‌افتیم. از جاده کلات وارد جاده‌ای فرعی می‌شویم و بعد از عبور از یکی دو روستا، حدود ساعت ۸:۳۰ به مدرسه شبانه‌روزی «ام‌هانی» می‌رسیم؛ روستایی در منطقه تبادکان در حاشیه شهر مشهد. فضای سرسبز و شاداب مدرسه خستگی را از تنمان بیرون می‌کند. آنچه در مدرسه به چشم می‌خورد، خود زندگی است. دانش‌آموزان مانند خون در رگ‌های مدرسه جاری هستند. اینجا سه مدرسه در کنار هم فعالیت می‌کنند. متوسطه اول با ۲۱۰ دانش‌آموز، متوسطه دوم با ۴۵ دانش‌آموز و هنرستان با ۹۸ دانش‌آموز.



عروسک
پارچه‌ای،
مجموعه
دستگیره
آشپزخانه و
پادری، همه
کار دست دختران
متوسطه اول هستند.

یکی از دانش‌آموزان روش

بافت پادری زیبا و رنگارنگش را برایم توضیح می‌دهد.

یک غرفه هم مخصوص هنر دانش‌آموزان رشته کامپیوتر است که عکاسی را با فتوشاپ تلفیق کرده‌اند و آتلیه عکس کودک راه انداخته‌اند. با شوق و ذوق می‌گویند آتلیه‌شان چند مشتری داشته و برخی تابلوهای عکاسی‌شان فروخته شده‌اند. عروسک‌های پارچه‌ای زیبا در یکی از غرفه‌ها توجهم را جلب می‌کند، اما مسئول آن غرفه فعلا در بخش دیگری از مدرسه مشغول است.

به کارگاه آشپزی سر می‌زنیم. دانش‌آموزان رشته مدیریت خانواده، پیش‌بند پوشیده و در حال پخت غذا و شیرینی‌اند. مربی توضیح می‌دهد که پیش‌بندها را خودشان قبلا برای درس خیاطی دوخته‌اند و حالا از همان‌ها در کارگاه آشپزی استفاده می‌کنند.

فضای مدرسه علاوه بر گلدان‌ها و گلخانه‌هایی که در آن‌ها گل و سبزیجات پرورش می‌دهند، از سرسبزی طبیعی منطقه روستایی نیز بهره‌مند است. **خانم حسینی**، دبیر کار و فناوری، توضیح می‌دهد که کت‌های سبزیکاری در سال‌های گذشته سبزی مورد نیاز تمام معلمان و دانش‌آموزان را تأمین می‌کرد، اما امسال به دلیل کم‌آبی، فقط امکان آبیاری یکی دو تا از کت‌ها وجود دارد.

خانم دوزنده از سال ۱۳۷۳ مسئولیت اداره این مدرسه را

به عهده گرفته است. در آن زمان اینجا یک مدرسه دوره راهنمایی بوده که به مرور هنرستان و دبیرستان هم به آن اضافه شده‌اند. **خانم مرادی** می‌گوید کاش آن زمان از چند سوله پراکنده‌ای که امروز به این شکل درآمده‌اند، عکس می‌گرفتیم تا می‌دیدید خانم دوزنده چقدر زحمت کشیده‌اند! تلاش ایشان باعث شده خیرین هم اعتماد کنند و بسیاری از نیازهای مدرسه از این طریق تأمین شود. کارگاه‌ها با استفاده از کمک خیرین راه‌اندازی شده‌اند، اما هزینه‌های جاری و تأمین مواد اولیه برای ادامه کار از طریق فروش محصولات تأمین می‌شوند. فارغ‌التحصیلان هنرستان غالبا بعد از مدرسه می‌توانند کسب و کار خود را راه‌اندازی کنند و همین موضوع انگیزه‌های دانش‌آموزان را افزایش داده است.

البته این امر به این سادگی رخ نداده است. مدیر مدرسه به‌طور جدی و دلسوزانه با دانش‌آموزان توانمند دوره اول متوسطه و خانواده‌هایشان درباره ادامه تحصیل صحبت می‌کند. تلاش او باعث شده است ترک تحصیل دختران و ازدواج زودهنگام به میزان قابل توجهی کم شود. علاوه بر آن، او دانش‌آموزان را ترغیب می‌کند به جای دبیرستان، به هنرستان بروند تا بتوانند در زمینه‌های مورد نیاز منطقه خود فعالیت کنند. این فرهنگ‌سازی ثمربخش بوده و نگرش دانش‌آموزان و والدینشان نسبت به هنرستان مثبت است.

درخشش دانش‌آموزان هنرستان در کنار فعالیت جدی معلم کار و فناوری در دوره متوسطه اول رویکرد مدرسه را به سمت تولید و اشتغال سوق داده است. تمام معلمان و نیروهای این مدرسه، به جز سرپرستان



خوابگاه، هر روز حدود سه ساعت مسیر رفت و برگشت از مشهد به سد کارده را در راه هستند و با علاقه و انگیزه فراوان برای این دانش‌آموزان فعالیت می‌کنند. روحیه تلاشگر خانم دوزنده باعث شده است این انگیزه برای همکاران ایجاد شود. حتی خیرینی که هزینه‌های عمده از قبیل هزینه راه‌اندازی کارگاه‌ها و خرید تجهیزات اولیه را تأمین می‌کنند نیز به

واسطه حضور ایشان مشارکت می‌کنند. همین باعث شده است که مدیر مدرسه با وجود امکان بازنشستگی، همچنان در مدرسه بماند و فعال‌تر از همه همکاران در تمام صحنه‌ها حضور داشته باشد.

سال‌های گذشته مدرسه دبیر کار و فناوری تخصصی نداشت و معلمان دیگر این درس را تدریس می‌کردند، اما اکنون خانم حسینی دبیر تخصصی کار و فناوری است و حضورش باعث شده است درس کار و فناوری دوره متوسطه اول رونق بیشتری بگیرد. خانم حسینی می‌گوید، با اینکه ابلاغ اولیه‌اش در مدرسه‌ای در مشهد و نزدیک محل زندگی‌اش بوده است، به درخواست خودش به این مدرسه منتقل شده تا در کنار خانم دوزنده کار کند. دانش‌آموزان کارهای کلاس ایشان را با علاقه و انگیزه دنبال

می‌کنند، به‌طوری که گاهی زنگ تفریح‌ها هم در کارگاه حضور دارند و هر ساعت خالی که پیدا می‌کنند به این کار اختصاص می‌دهند. در هر گوشه‌ای از این مدرسه ممکن است دانش‌آموزی را در حال انجام کارهای درس کار و فناوری ببینید.

خانم بیابانی یکی از

فارغ‌التحصیلان موفق مدرسه است که از سال تحصیلی ۷۶-۷۵ تا سال ۱۳۸۲ در مدرسه تحصیل کرده است.

ایشان در حال حاضر عضو شورای نخبگان قرآنی و مدرس و عضو شورای مؤلفان معارف صدا و سیماست. بعد از فارغ‌التحصیلی، از سال ۱۳۹۲ به دعوت خانم دوزنده به مدرسه بازگشته است و در مناسبت‌های گوناگون برای اجرای برنامه‌ها و برگزاری دوره‌های معلمان و دانش‌آموزان حاضر می‌شود. او تأکید دارد که موقعیت خاص مدرسه‌های شبانه‌روزی، که ۷۰ درصد دانش‌آموزانشان در آن‌ها بیتوته می‌کنند، موجب شده است در این مدرسه‌ها پرورش بر آموزش پیشی بگیرد و توجه خاص مدیر مدرسه به این امر نیز ضروری است. ایشان تأکید می‌کند، امثال خانم دوزنده باید تکثیر شوند و هر کدام از دانش‌آموزان مدرسه باید روش ایشان را دنبال کند و حضور اجتماعی در کنار حضور در سنگر خانواده و تلاش برای خدمت به مناطق محروم را از ایشان بیاموزد.

در این مدرسه، برای راه‌اندازی رشته‌ها به نیاز منطقه و امکان استفاده از مهارت‌ها توجه می‌شود. در حال حاضر، رشته‌های خیاطی، کامپیوتر، حسابداری، مدیریت خانواده و دوخت لباس‌های شب و عروس از رشته‌های فعال هنرستان هستند. رشته گیاهان دارویی هم قرار بوده تشکیل شود که به حد نصاب نرسیده است. یکی از اولین رشته‌های هنرستان پرورش قارچ بوده است که متأسفانه به دلیل آتش‌سوزی سالن پرورش قارچ، این رشته در حال حاضر فعال نیست. آنچه اهمیت دارد این است که تلاش‌ها متوقف نشده است و زندگی همچنان ادامه دارد.





حسن خوب جوجه پروری در مدرسه

گزارشی از اجرای طرح خود ا تکایی در دبیرستان شبانه روزی فاطمه الزهرا (س) بهبهان

گزارشگر: نصرالله دادار
عکاس: امیر عباس برگ



بوی مرغ، بوی خروس، بوی جوجه، بوی خونه، بوی روستا.
بوی کار، بوی تلاش، بوی عمل، بوی عاملیت.
بوی احساس تعهد، بوی مسئولیت، بوی رسالت.
بوی تولید، بوی بازار، بوی درآمد، بوی خود ا تکایی.
بوی اتحاد، بوی گفت و گو، بوی پایان رقابت های کور.
بوی خانه در مدرسه، بوی پایان دلتنگی ها در مدرسه.
بوی خنده، بوی شادی، بوی همدلی، بوی جشن و سرور.
بوی خوش زندگی، بوی عشق، بوی امید، بوی تربیت!

به دبیرستان متوسطه اول شبانه روزی فاطمه الزهرا (س) بهبهان آمده ایم؛
آمده ایم تا گزارشی از اجرای طرح خود ا تکایی این مدرسه با عنوان «طرح
تولید مرغ و بلدرچین» تهیه کنیم؛ طرحی که پیوند مستحکمی بین دانش آموز
و معلم، خانه و مدرسه، و بازار ایجاد کرده است؛ طرحی که فایده های
آموزشی، تربیتی، اجتماعی و روحی فراوانی برای دانش آموزان داشته است؛
طرحی که آوازه آن در شهر بهبهان پیچیده است.
گزارش ما را از چگونگی اجرای طرح خود ا تکایی و دستاوردهای آن ببینید:



طرح خوداتکایی

طرح خوداتکایی در تاریخ ۲۰ آبان ماه سال گذشته (۱۳۹۶)، از طرف معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش به منظور فراهم کردن شرایط مناسب برای آموزش علمی مهارت‌های کاربردی، تقویت روحیه کار و تلاش، توسعه فرهنگ

کارآفرینی، پرورش مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان، کسب درآمد و تأمین بخشی از هزینه‌های تحصیلی دانش‌آموزان و همچنین استفاده مناسب از اوقات فراغت در مدرسه‌های شبانه‌روزی، به دبیرستان‌های دوره اول متوسطه ابلاغ شده است.

بهبهان

شهرستان بهبهان در جنوب شرقی استان خوزستان، در فاصله ۲۰۰ کیلومتری از شهر اهواز واقع شده است و در حدود ۲۲۰ هزار نفر جمعیت دارد.

آب‌وهوای بهبهان نیمه بیابانی یا کوهپایه‌ای است. قدیمی‌ترین رگس‌زار ایران و زادگاه اصلی آن متعلق به شهرستان بهبهان است.

یکی از حوادث تلخ روزگار این شهر، بمباران موشکی مدرسه پیروز بهبهان در دوران جنگ ایران و عراق است. حدود ساعت ۱۷:۱۰ دقیقه چهارم آبان سال ۱۳۶۳ شمسی، در حالی که دانش‌آموزان نوبت عصر مدرسه حمدالله پیروز بهبهان در کلاس‌های درس خود بودند، مورد اصابت موشکی عراقی‌ها قرار گرفتند و ۶۹ دانش‌آموز، چهار معلم و یک خدمتگذار مدرسه شهید و ۱۳۰ دانش‌آموز و ۱۳ معلم دیگر زخمی شدند.

دبیرستان فاطمه‌الزهرا (س)

ساعت ۹ صبح یک روز بهاری است. تازه وارد ترمینال مسافری شهر بهبهان شده‌ایم. با یک تاکسی به سمت دبیرستان متوسطه اول فاطمه‌الزهر(س) حرکت می‌کنیم. دبیرستان در انتهای کوی حجت، نرسیده به بیمارستان تأمین اجتماعی این شهر قرار دارد. فاصله زیادی نیست و خیلی زود می‌رسیم.

خانم **لیلا زارعی**، مدیر دبیرستان، در بیرون از مدرسه منتظر ماست. با راهنمایی ایشان وارد مدرسه و دفتر کارش می‌شویم. خوش‌اخلاق، با نشاط، پرانرژی و با انگیزه است. مثل همه جنوبی‌ها خون‌گرم و صمیمی است. از رفتار و کردار او خوب می‌توان فهمید که از کارش احساس رضایت و خرسندی دارد و واقعاً کارش را دوست دارد.

احساس رضایت از کارش، نه تنها به



من، بلکه به دانش‌آموزان انرژی مثبت و نشاط می‌بخشد.

خوش‌حال است که برای تهیه گزارش از طرح خوداتکایی به این مدرسه رفته‌ایم. او ۹ سال است که مدیر این دبیرستان است.

همکارانش خانم **مینا وارسته**، معاون فناوری،

و خانم **مهتری عالیان**، سرپرست خوابگاه مدرسه را به دفترش دعوت می‌کند.

خانم زارعی می‌گوید: «دبیرستان ما ۲۷۸ دانش‌آموز دختر در سه پایه هفتم، هشتم و نهم دارد که بیشتر آن‌ها از خانواده‌های روستایی محروم، عشایر و کوچ‌نشین هستند.»

وی می‌افزاید: «من در طول سال‌های خدمتم در آموزش و پرورش، همواره از اینکه ما دانش‌آموزانی تربیت می‌کنیم که فقط مجموعه‌ای مطالب علمی را حفظ می‌کنند و مهارت‌های عملی نمی‌آموزند، رنج می‌بردم. به همین دلیل، در هر فرصتی که برای آموزش مهارت‌های عملی بچه‌ها فراهم می‌شد، قدم‌هایی هر چند کوچک برمی‌داشتم؛ مثل ماکت‌سازی، بافتن کلاه، دستکش و شل؛ درست کردن کش مو، تل و دستبند؛ برگزاری نمایشگاه کتاب؛ گلیم بافی و ... بنابراین، وقتی طرح خوداتکایی دبیرستان شبانه‌روزی اعلام شد، به شدت از اجرای آن در مدرسه خودمان استقبال کردم.

طرح تولید مرغ، بلدرچین و تخم‌مرغ

به گفته خانم زارعی، این طرح در بهمن‌ماه سال ۱۳۹۶، با خرید یک دستگاه جوجه‌کشی با ظرفیت ۳۶۰۰ تخم‌مرغ و ساختن محل نگهداری جوجه‌ها و مرغ‌ها در مدرسه آغاز شد و آموزش‌های لازم به دانش‌آموزان داده شد.

خانم زارعی در پاسخ به این سؤال که چرا این طرح، یعنی تولید مرغ و بلدرچین و تخم‌مرغ را برای اجرای طرح خوداتکایی در این مدرسه انتخاب کرده‌اید، می‌گوید: طرح تولید مرغ و تخم‌مرغ با شرایط بومی، اقلیمی و جغرافیایی و فرهنگ منطقه متناسب است و اتفاقاً در اصل طرح خوداتکایی به این ویژگی تأکید شده است.

در نتیجه، من با همکاری همسر که در اجرای این طرح خیلی به ما کمک کرد و جا دارد همین‌جا از او تشکر کنم، در ابتدا یک دستگاه جوجه‌کشی با هزینه شخصی خودمان و با ظرفیت ۳۶۰۰ تخم‌مرغ خریدیم و فضاهای لازم را برای نگهداری جوجه‌ها و مرغ‌ها در مدرسه فراهم کردیم. به یاری خدا، عملاً از تاریخ ۲۰ بهمن‌ماه سال قبل (۱۳۹۶)، کار را با قرار دادن ۱۵۰ تخم‌مرغ و ۳۰۰ تخم بلدرچین در دستگاه جوجه‌کشی شروع کردیم. پس از ۱۷ روز، همه تخم‌های بلدرچین‌ها به جوجه تبدیل شدند، ولی از تخم‌مرغ‌ها، پس از ۲۱ روز، فقط ۱۰۰ جوجه متولد شدند. این نتیجه اولین کاشت ما بود. هم‌زمان با تولید جوجه‌های مرغ و بلدرچین، ۱۰۰ مرغ محلی هم برای پرورش نژادهای اصلی محلی خریدیم.

خانم زارعی: بچه‌ها با اجرای این طرح زنده شده‌اند، اعتماد به نفسشان بیشتر شده است و مهارت‌های زیادی برای زندگی آینده کسب کرده‌اند

که نتایج آموزشی و پرورشی طرح بسیار زیاد بوده است. بچه‌ها با اجرای این طرح زنده شدند و اعتماد به نفس پیدا کردند. مهارت‌های زیادی هم برای زندگی آینده کسب کرده‌اند.»

به گفته خانم **مینا وارسته**، معاون فناوری دبیرستان، که بیش از ۹ سال است در این مدرسه انجام وظیفه می‌کند، دستاوردهای اجرای طرح خوداتکایی در این مدرسه بسیار ارزشمندند. وی می‌گوید: «یکی از سیاست‌های اصلی ما در مدرسه این است که آموزش درس‌ها از حالت حفظی فاصله بگیرد و جنبه‌های عملی پیدا کند تا بچه‌ها بتوانند از آموخته‌هایشان در زندگی آینده خود استفاده کنند. اجرای این طرح در مدرسه به تحقق این سیاست خیلی کمک کرد.

ما در آموزش درس‌هایی مثل فناوری تلاش می‌کنیم بچه‌ها احساس کنند آموزش‌ها در زندگی‌شان مؤثرند. اجرای این طرح به ما کمک کرد این احساس در بچه‌ها شکل بگیرد.» **خانم وارسته** می‌افزاید: «با اجرای این طرح، بچه‌ها یاد گرفته‌اند که می‌توانند روی پای خود بایستند و در آینده منتظر شغل دولتی نباشند. من فکر می‌کنم، این طرح‌ها شادی و نشاطی به بچه‌ها می‌دهد که از طریق‌های دیگر نمی‌توان به آن دست یافت.» معاون فناوری دبیرستان به اثرات اجرای این طرح روی آموزش سایر درس‌ها مانند علوم، جغرافیا و هنر نیز اشاره می‌کند و می‌گوید: «این طرح روی آموزش برخی دیگر از درس‌ها، غیر از درس فناوری، بسیار تأثیر داشته است. دانش‌آموزان سعی می‌کنند درس‌هایی مانند علوم، جغرافیا و هنر را بیشتر به صورت عملی یاد بگیرند و از دست‌سازهای خودشان مثل رنگ کردن سنگ‌ها، درست کردن گلدان و رنگ‌آمیزی کمد‌ها در یادگیری استفاده کنند.»

پای صحبت‌های سرپرست خوابگاه دبیرستان

خانم مهری عالیان، سرپرست خوابگاه دبیرستان شبانه‌روزی فاطمه‌الزهرا (س) است. او می‌گوید: «کنون سه سال است که من سرپرست خوابگاه هستم، ولی شور و نشاطی که این چند وقت، سپس از اجرای طرح خوداتکایی در بچه‌ها می‌بینم، در سال‌های اول و دوم ندیدم.

هر چند که درس‌هایی مثل فناوری در دو سال گذشته هم بودند. آن موقع هم فعالیت‌هایی مثل کلاه‌بافی، شال‌بافی و برپایی بازارچه را داشتیم، ولی این طرح روی بچه‌ها خیلی اثر گذاشته است. من بعد از ظهرها و بعد از پایان کلاس‌ها می‌بینم که موضوع مرغ‌ها و جوجه‌ها فعالیت‌های جدی برای بچه‌ها شده است.

به این صورت، در کنار اجرای طرح، تحقیقات گسترده‌ای هم درباره نحوه کار انجام دادیم و کار را پیش بردیم. در حال حاضر ۵۰۰ جوجه مرغ که تازه از دستگاه بیرون آمده‌اند، و تعدادی مرغ محلی و نژادهای اصیل داریم که روزانه بین ۵۰ و ۶۰ تخم مرغ تولید می‌کنند و ما به بازار عرضه می‌کنیم.»

مدیر دبیرستان فاطمه‌الزهرا (س)، در ادامه، ضمن تشکر از حمایت‌های رئیس اداره آموزش و پرورش شهر بهبهان در اجرای این طرح گفت: رئیس اداره آموزش و پرورش و امام جمعه شهرمان از این طرح بازدید کردند و این اتفاق، ما و به خصوص دانش‌آموزان را تشویق کرد. حتی امام جمعه شهر از اجرای این طرح در نماز جمعه یاد کرد.



نتایج و دستاوردها

یکی از سؤال‌هایی که درباره اجرای این طرح در ذهن افراد بسیاری پیش می‌آید، این است که این طرح چه نتایج و دستاوردهایی برای مدرسه و دانش‌آموزان داشته است؟ مدیر دبیرستان فاطمه‌الزهرا (س) در پاسخ به این سؤال می‌گوید: «در حال حاضر از نظر اقتصادی نمی‌دانیم کار ما چقدر موفقیت‌آمیز بوده است، ولی با جرئت می‌توانیم بگوییم



خانم مهری عالیان
سرپرست خوابگاه:
اجرای این طرح
باعث مستحکم
شدن روابط خانه و
مدرسه در دبیرستان
ما شد

این طرح پای آموزش را به خانه‌ها باز کرد

یکی از نکات بسیار جالبی که خانم عالیان به آن اشاره می‌کند، این است که این طرح پای آموزش را به خانه‌های دانش‌آموزان هم کشیده است. او در این باره می‌گوید: «چند روز پیش، یکی از دانش‌آموزان می‌گفت مامان من ۵۰ مرغ خریده است تا کاری را که ما در مدرسه یادگرفته‌ایم، در خانه هم انجام دهیم. حتی برخی اوقات والدین دانش‌آموزان روستایی به مدرسه مراجعه می‌کنند و درباره نگهداری و پرورش مرغ و جوجه از ما سؤال می‌کنند و راهنمایی می‌خواهند. بنابراین، این طرح باعث استحکام روابط خانه و مدرسه هم شده است.»



طرح، تقویت حس مسئولیت‌پذیری در ما بود.

■ نسرین پرور، دانش آموز پایه هفتم:

ما درس‌های زیادی از این طرح آموختیم. اول آنکه نحوه پرورش مرغ و بلدرچین و چگونگی نگهداری از آن‌ها را آموختیم. ما یادگرفتیم واکسن‌های آن‌ها را به موقع بزنیم و با دماسنج و رطوبت‌سنج، دما و رطوبت محیط آن‌ها را مناسب کنیم. یکی دیگر از نکاتی که آموختیم، فروش محصولاتمان بود. ما توانستیم بهترین فروش را در شهر اهواز داشته باشیم.

نکته جالب دیگری که خانم عالیان به

آن اشاره می‌کند، آموزش فروشنده‌گی به بچه‌ها از طریق این طرح است. وی می‌گوید: «با اجرای طرح خوداتکایی، بچه‌ها آموختند که فروشنده‌گی هم یک هنر است و با این هنر می‌توان بخشی از مسائل زندگی را حل کرد.»

■ یاسمن ایلچی، دانش آموز پایه نهم:

فایده این طرح ایجاد حس صمیمیت و مهربانی بین بچه‌ها بود. ما حتی حس می‌کنیم در خانه خود هستیم، چون مدرسه بوی خانه، بوی روستا، بوی مرغ و خروس گرفته است و دیگر در مدرسه حس دلتنگی نداریم.

دانش‌آموزان درباره اجرای طرح چه نظری دارند؟

جامعه هدف بسیاری از طرح‌هایی که در مدرسه‌ها انجام می‌شوند، دانش‌آموزان هستند. به منظور آگاهی از تأثیر اجرای طرح خوداتکایی در این دبیرستان، پای صحبت تعدادی از دانش‌آموزان مدرسه می‌نشینیم. اتفاقاً دانش‌آموزان حرف‌های بسیار جالبی درباره طرح مطرح می‌کنند.

■ گلناز عکاشه، دانش آموز پایه هشتم:

از درس فناوری ما پرورش مرغ و مرغداری است. اجرای این طرح موجب شد ما این درس را خوب یاد بگیریم و خاطره شیرینی از آن پیدا کنیم.

■ نرگس سجادی مهر، دانش آموز پایه نهم:

طرح اعتمادبه‌نفس ما را افزایش داد. ما یاد گرفتیم که تنها به کارهای دولتی فکر نکنیم و به خودمان متکی باشیم. چون از همین دوران دانش‌آموزی توانستیم درآمد کسب کنیم. کسب درآمد برای انسان شیرین است.

■ خانم الناز ابوعلی، دانش آموز پایه هشتم:

من در اجرای این طرح آموختم، نحوه درمان مرغ و جوجه‌ها به هنگام بیماری است. چند وقت پیش تعدادی از جوجه‌ها و مرغ‌ها مریض شده بودند. ما با عجله سیر و ماست تهیه کردیم و با هم مخلوط کردیم و به آن‌ها دادیم. حیوانات خوب شدند و این احساس بسیار خوبی به ما داد.

■ فاطمه حسین‌زاده، دانش آموز پایه هشتم:

اجرای این طرح در مدرسه ما که اکثر دانش‌آموزان آن روستایی و از نظر اقتصادی ضعیف هستند، بسیار اثربخش است. یکی از تأثیرات بسیار خوب اجرای این

■ فاطمه پرور، یکی دیگر از دانش‌آموزان:

به نظر من، بهترین تأثیر این طرح این بود که خانواده‌ها حس خوبی نسبت به مدرسه پیدا کردند، زیرا دیدند مدرسه چیزهایی به ما یاد می‌دهد که برای زندگی آینده و حتی خانواده ما مفیدند.





گزارشی از اجرای
طرح خوداتکایی
در دبیرستان
شهید بهشتی بیجار

از یک معلم شروع شد

محمدرضا حشمتی

دهه ۶۰ دانش آموز همین مدرسه بوده و از سال ۱۳۸۳ تاکنون مدیر این دبیرستان است، می گوید: «این مدرسه ۲۴۰ دانش آموز در رشته های علوم تجربی و علوم انسانی دارد؛ ۱۲۰ نفر دانش آموز روزانه (یعنی پس از اتمام ساعت مدرسه در ساعت ۱۴:۱۵ به منزل می روند) و ۱۰۰ نفر هم دانش آموز خوابگاهی (کسانی که فاصله روستای محل زندگی آن ها با شهر بیشتر از ۳۰ کیلومتر است). این دانش آموزان پس از اتمام کلاس ها در خوابگاه می مانند و مدیریت اوقات فراغت آن ها یکی از مهم ترین مسائل مدرسه است.»

دو سال است که در این مدرسه طرح خوداتکایی شروع شده و آن هم

وقتی از طرح خوداتکایی در مدرسه های شبانه روزی صحبت می شود، پیش فرض ما این است که ستاد آموزش و پرورش طرحی را به مدرسه ها ابلاغ کرده و براساس آن بودجه و اعتبار مالی نیز در نظر گرفته است. اما آنچه در دبیرستان شبانه روزی شهید بهشتی بیجار دیدم، با آنچه در ذهن داشتم، متفاوت بود. گفت و گویی را که با مسئولان این مدرسه انجام شده است بخوانید تا متوجه تفاوت شوید.

شاید باور کنید که گذشت و مهربانی همچنان در معلمان این سرزمین جاری و اثرگذار است.

اقبال بسطامی،

مدیر حال دبیرستان
متوسطه دوم شهید
بهشتی، که در





به همت شخصی
علی عباس آریافر،
دبیر شیمی و
سرپرست خوابگاه، که
در کنار تدریس شیمی،
استادکار منبت کاری نیز
هست.

تولید کارهای هنری
خودشان از کارگاه
استفاده می کنند. در
تابستان هم مدرسه و
خوابگاه تعطیل است.
دانش آموزان، در روزهایی
که من در مدرسه هستم،
نمونه کارهای خود را نشان
می دهند تا راهنمایی های لازم را
دریافت کنند.»

در جلسه گفت و گو با مسئولان مدرسه، سه نفر
از دانش آموزانی که در سال تحصیلی گذشته، در این کارگاه
کار تولیدی داشتند نیز حضور داشتند. **مهدی انگورانی** و
کامران ابراهیمی که فارغ التحصیلان رشته تجربی هستند
و امسال کنکور داده اند. **امیرعباس ولی پناه** هم دانش آموز
سال دهم رشته علوم انسانی است. آن ها می گویند: «ما در
مدرسه هنر منبت کاری را در حد مبتدی یاد گرفته ایم و
می توانیم در آینده شغل داشته باشیم. الان هم که مدرسه
تعطیل است، در روستاهای خودمان، پس از کمک به
والدینمان در امور کشاورزی، به شکل تفریحی کار هنری
خود را ادامه می دهیم.

آریافر معتقد است که بچه ها کار کردن را دوست دارند و
ما مسئولان مدرسه و خوابگاه باید زمینه های لازم را برایشان
ایجاد کنیم. اگر مسئولان آموزش و پرورش حمایت مادی و
معنوی بیشتری از چنین برنامه هایی کنند، دانش آموزان
توانمندتر خواهند شد.

آریافر به آنچه می گفت عمل کرد. خود او با ابتدایی ترین
امکانات (تیغه اره شکسته و لبه تیز شیشه شکسته) فعالیت
کار روی چوب را آغاز کرد و بنا بر علاقه شخصی، بدون استاد،
این مسیر را طی کرد. او با توجه به رشته تدریسش (درس
شیمی) در اوقات فراغت، برای دانش آموزانی که
در درس شیمی مشکل دارند، بدون چشمداشت
مادی کلاس های فوق العاده برگزار می کند و در
ساعات حضور در خوابگاه راهنمای دانش آموزان
علاقه مند به منبت کاری است تا مهارتی را
بیاموزند.

خدا را شاکریم برای داشتن چنین معلمان
با اخلاص و ایثارگری. حمایت از طرح های
خوداتکایی بر ما مسئولان آموزش و پرورش لازم
است تا بتوانیم با اجرای چنین طرح هایی،
زمینه ساز توجه به تولیدات ملی در موضوعات
گوناگون باشیم.

هدف ما در این طرح استفاده
مناسب از اوقات فراغت و توانمند
کردن دانش آموزان در کسب مهارت های
فنی و اشتغال زایی است. با هماهنگی سازمان
فنی و حرفه ای، به کسانی که به شایستگی های لازم برسند،
«گواهی نامه مهارت» داده می شود.

آریافر می گوید: «زمانی که سرپرست خوابگاه شدم، در
این اندیشه بودم که برای استفاده مناسب از اوقات فراغت
دانش آموزان کارگاهی دایر کنیم تا بچه ها کار هنری یاد
بگیرند. با توجه به مهارتی که خودم داشتم، تصمیم گرفتم
یکی از اتاق های خوابگاه را به کارگاه تبدیل کنیم و بچه ها
با همان امکانات محدود مشغول انجام فعالیت شوند. ۵۰
درصد از دانش آموزان در روزهای شنبه و دوشنبه برای





گزارشی از اجرای
طرح خوداتکایی در
مدرسه شبانه‌روزی
المهدی (عج) تلمادره

جلوتر از بخش نامه‌ها

سعیده باقری

عکاس: محمدجواد مهرپور

مدرسه حضور دارد. برنامه‌هایم را با او هماهنگ کرده بودم. با توجه به دوری راه، از اینکه زود رسیده بودیم، تعجب کرد. به گرمی از ما استقبال کردند و دعوت کردند در دفتر مدرسه گفت‌وگو کنیم. بعد از گپ و گفتی نیم‌ساعته، به دیدن بخش‌های مختلف مدرسه رفتیم. ساختمان خوابگاه، با پرده‌هایی که پشت پنجره‌ها آویخته بودند، همراه با فضای سبز شاداب و سرزنده، بیان‌گر این واقعیت بود که اینجا با بسیاری از مدرسه‌هایی که دیده‌ایم و می‌شناسیم فرق دارد.

یکی از هدف‌های آقای محمدی این است که دانش‌آموزان مدرسه مهارت‌های موردنیاز زندگی در روستا را آموزش ببینند. نگرانی بزرگ او کاهش جمعیت روستایی کشور و بدتر از آن فراموش شدن مهارت‌های زندگی در روستا در اثر ورود امکانات شهری به روستاهاست. در دهه هفتاد، مدرسه ۳۰۰ دانش‌آموز داشته است و در دهه هشتاد جمعیت دانش‌آموزان به حدود ۱۵۰ نفر رسیده است. متأسفانه، در سال تحصیلی جاری، فقط حدود ۵۰ دانش‌آموز در این مدرسه حضور دارند. متأسفانه همین تعداد اندک هم دیگر مهارت‌های موردنیاز زندگی روستایی را ندارند. سبک زندگی روستاییان منطقه تغییر کرده است، به شکلی که ماست و لبنیات را از فروشگاه تهیه می‌کنند. دیگر اقتصاد خانوادگی روستایی بر تولید مبتنی نیست.

این دغدغه‌ها باعث شده است آقای محمدی با وجود امکان انتقال به شهر، در روستا بماند و مهارت‌ها و انگیزه‌های لازم برای زندگی در روستا را بین دانش‌آموزان خود تقویت کند.

آقای معصومی، معاون مدرسه، که از اهالی روستاهای اطراف است،

آقای محمدی از سال ۷۶ تا ۸۹ که مدیریت مدرسه شبانه‌روزی المهدی (عج) را پذیرفته، معلم فیزیک همین منطقه بوده است. ابتدا قصد ادامه تحصیل در رشته فیزیک را داشته، اما به دلیل نیاز منطقه به دبیر فیزیک، نتوانسته است به شهری که در دانشگاه آنجا پذیرفته شده بوده برود. ماندن در منطقه دغدغه‌های او را تغییر داده و او را در روستا ماندگار کرده است. البته بعدها در رشته نجوم ادامه تحصیل داده است و گاهی اردوهای رصد شبانه برای دانش‌آموزان برگزار می‌کند. موقعیت روستا و دور بودن از آلودگی نوری شهرها هم جذابیت منطقه را برای او بیشتر کرده است. در سال‌های تدریس هم این دغدغه را داشته است که از فضای مدرسه استفاده بهینه شود. بعد از پذیرفتن مدیریت مدرسه، ابتدا با کمک سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه جنگل‌داری، تعدادی نهال تهیه کرده و در مدرسه کاشته است. در کنار آن، کاشت صیفی و بعد از آن پرورش مرغ و خروس را آغاز کرده است تا دانش‌آموزان در خوابگاه از تغذیه سالم برخوردار باشند.

روز سه‌شنبه ۱۲ تیر ۹۷، صبح زود، از بابلسر به سمت منطقه چهاردانگه حرکت کردیم. پس از سه ساعت گذر از جاده‌های زیبای استان مازندران، حدود ساعت ۸:۳۰ وارد مدرسه شبانه‌روزی المهدی (عج) واقع در روستای تلمادره شدیم. نیم‌ساعت آخر مسیر، دیگر از کوه‌های پوشیده از درخت خبری نبود و اقلیم منطقه بیشتر به اقلیم استان سمنان شباهت داشت. از قبل با آقای محمدی، مدیر مدرسه، صحبت کرده بودم و می‌دانستم در طول تابستان هم، روزهای دوشنبه و سه‌شنبه در



حیف است که خاک حاصلخیز مازندران در مدرسه‌ها بی‌استفاده بماند، درحالی که می‌تواند علاوه بر محصولات کشاورزی، میوه شیرینی چون تربیت و مهارت‌آموزی نسل آینده را هم در خود پرورش دهد. البته از سختی‌های کار هم می‌گوید و اینکه در تابستان هم ناچار است در مدرسه بماند. از نظر او، نهال‌ها مانند کودکان به مراقبت و توجه نیاز دارند.

در طول تابستان هم دوشنبه تا چهارشنبه هر هفته مدیر و معلمان در مدرسه حضور می‌یابند و به درختان رسیدگی می‌کنند. دانش‌آموزان هم در این فعالیت مشارکت می‌کنند. آقای محمدی قبل از همه خودش دست‌به‌کار می‌شود. هیچ‌کس را ملزم به کار نمی‌کند، اما وقتی مدیر مدرسه بیل به دستش می‌گیرد، بقیه هم دست‌به‌کار می‌شوند.

به همراه آقای محمدی و همکارانشان آقای واعظی معاون آموزشی و آقای موسوی معاون پرورشی، به دیدن محوطه مدرسه رفتیم. قسمت‌های ساختمانی مدرسه شبیه مدرسه‌های دیگر بود، اما حیاط یادآور خانه‌های روستایی شمالی بود. در بخشی از حیاط، مرغ و خروس و جوجه‌ها دور و بر لانه‌شان آزادانه گشت‌وگذار می‌کردند. قسمت‌های دیگر هم هرکدام کارکرد خود را داشتند. در مجموع، از حدود ۱۵۰۰۰ مترمربع از زمین این مدرسه برای کشاورزی و باغداری بهره‌برداری شده است. بخشی از آن را نهال‌های آلبالو و سیب و میوه‌های دیگر کاشته‌اند و بخشی هم به کاشت محصولات صیفی مانند خیار و گوجه‌فرنگی و لوبیا اختصاص یافته است. نکته قابل ذکر این است که در تولید محصولات، به ارگانیک بودن آن‌ها هم توجه ویژه می‌شود، زیرا تغذیه سالم دانش‌آموزان اولین هدف این فعالیت‌ها بوده است. کارگاه گلاب‌گیری هم چند سالی است در اتاقی در پشت ساختمان فعال شده است. به این ترتیب، عطر گل‌های محوطه، پس از زیباسازی مدرسه در فصل رویش، ماندگار می‌شود.

مهمان‌نوازی اهالی این مدرسه خانه روستایی با عطر گلاب و سبزی‌های معطر کوهی تا تهران همراه ماست و در مقابل، دل ما می‌ماند پیش آن همه سرسبزی و زیبایی مدرسه و صفا و خلوص اهالی‌اش.



به شدت نگران است. در روستای محل زندگی او، در گذشته، صدهزار رأس گوسفند نگهداری می‌شده است، اما در حال حاضر فقط در حدود چهارهزار رأس گوسفند دارند که نشان از افت فعالیت تولیدی روستا دارد. دغدغه مشترک او و آقای محمدی زنده نگه‌داشتن سبک زندگی روستایی است. سال گذشته، در مدرسه از حدود ۲۰۰ قطعه مرغ محلی نگهداری کرده‌اند که درآمد خالص حاصل از فروش تخم‌مرغ مازاد بر مصرف مدرسه، حدود هفتصدهزار تومان بوده است. از سال ۹۰ تاکنون، بیشتر مواد غذایی موردنیاز خوابگاه، به جز گوشت، در خود مدرسه تولید می‌شود. هزینه خرید گوشت هم از محل فروش تولیدات دیگر، مانند مرغ محلی و گلاب تأمین می‌شود. حتی جاروهایی که برای نظافت مدرسه استفاده می‌شوند، تولید خودشان است. یکی از معلمان که مهارت این کار را دارد، در گوشه‌ای از زمین مدرسه، جارو کاشته و جاروبافی را به دانش‌آموزان آموزش داده است. آقای محمدی می‌گوید، «تأمین هزینه‌های جاری مدرسه و خوابگاه، با توجه به کمبود بودجه و اینکه در حال حاضر هم مدرسه بابت هزینه سوخت بدهکار است، بدون چنین فعالیت‌هایی غیرممکن است.»

البته هدف اصلی او همان آموزش مهارت‌های ضروری به دانش‌آموزان است. او با به کار بردن لفظ «طرح خوداتکایی» مخالف است. از نظر او، مدرسه نهاد تعلیم و تربیت است و برای تربیت جوانان باید بودجه اختصاص داد. بنابراین، نباید توقع داشت مدرسه‌ها به لحاظ اقتصادی خوداتکا باشند. با این حال، او منتظر بخش‌نامه‌ها نم‌انده است؛ بخش‌نامه مربوط به این طرح در سال ۹۳ به مدرسه ابلاغ شده است، درحالی که او چهار سال زودتر در این راه گام گذاشته بود. از نظر آقای محمدی





گزارشی از اجرای
طرح خوداتکایی در
مدرسه شبانه‌روزی
شهید محلاتی هیرمند

دست در دست هم دهیم به کار

سعیده باقری

عکاس: حسین سالار

نگاهی به کتاب‌های درسی کاروفناوری دوره اول متوسطه نشان می‌دهد، براساس این کتاب‌ها، قرار است دانش‌آموزان در این سه سال کارهای عملی گوناگونی بیاموزند و مهارت‌های زیادی کسب کنند. از آن جمله می‌توان به فناوری اطلاعات و ارتباطات، مستندسازی، کار با چوب، پرورش و نگهداری گیاهان، پوشاک، خوراک، کار با فلز، الکترونیک و پرورش و نگهداری از حیوانات اشاره کرد. شاید امکانات کار در زمینه برخی از این فناوری‌ها در شهرها بیشتر باشد، اما خوبی و قوت این کتاب‌ها در این است که به همان نسبت مهارت‌هایی دارد که در روستاها راحت‌تر می‌توان به آن‌ها پرداخت. متأسفانه، در بیشتر مدرسه‌ها، به خاطر بها دادن بیش از حد به درس‌های دیگر، چنین کتاب‌هایی به حاشیه می‌روند و تمرین عملی مهارت‌ها به دست فراموشی سپرده می‌شوند.

در این گزارش به سراغ مدرسه‌ای رفته‌ایم که درس کاروفناوری در آن چه بسا از علوم و ریاضی مهم‌تر است؛ مدرسه‌ای در شهرستان هیرمند که تنها سه کیلومتر با مرز ایران و پاکستان فاصله دارد. در منطقه‌ای که بادهای آن معروف است و گاهی گردوغبار به حدی غلیظ می‌شود که مدرسه‌ها را تعطیل می‌کند. خشک‌سالی طولانی باعث شده رودخانه هیرمند خشک شود و بسیاری از زمین‌های کشاورزی به بیابان‌های بایر تبدیل شوند. اما همین منطقه مردمی دارد که ثابت کرده‌اند زمین برای حاصل‌خیزی، بیش از باران، به کار و تلاش دسته‌جمعی نیاز دارد.

دانش‌آموزان و بخش‌اداری در آن قرار داشتند. آقای اربابی توضیح داد که اینجا قدیمی‌ترین بخش ساختمان مدرسه است و این اتاق‌ها قبلاً کلاس درس بوده‌اند. با شمع خاصی اضافه کرد: «خود من دانش‌آموز همین مدرسه بودم و در تک‌تک این کلاس‌ها درس خوانده‌ام.» همین را بعداً که از ساختمان قدیمی مدرسه ابتدایی روستا بازدید کردیم هم گفت. با همان حالتی که ما از وطنمان ایران سخن می‌گوییم، از روستایش سخن می‌گفت. راز تلاش و کوشش او برای پرورش نسل آینده روستا در همین لحن خودنمایی می‌کرد. خانه خودش هم در نزدیکی ساختمان قدیمی مدرسه ابتدایی بود؛ ساختمانی که در اختیار **خانم ام‌البنین سارانی**، مدیر مدرسه ابتدایی، است و حالا

وقتی رسیدیم زابل، آقای **رضا اربابی**، مدیر مدرسه، قبل از ما آمده بود فرودگاه. یکی دو ساعتی تا روستای «کارگاه پکک» راه بود. محوطه مدرسه وسیع بود و چندین ساختمان داشت. مدرسه ورزشگاهی داشت که دانش‌آموزان، معلمان و حتی اهالی روستا از آن استفاده می‌کردند. **مدرسه شهید محلاتی** یک دبیرستان پسرانه دوره اول شبانه‌روزی است. از نظر آقای اربابی، یکی از سه رکن مهم اوقات فراغت دانش‌آموزان، ورزش است و دو رکن دیگر کار و درس هستند. با توجه به این دیدگاه، ضرورت پر کردن اوقات فراغت دانش‌آموزان خوابگاهی با برنامه‌های مفید، از انگیزه‌های مهم برای اجرای طرح خوداتکایی بوده است. وارد ساختمان روبه‌روی ورزشگاه شدیم که خوابگاه



دیگر به جای بچه‌ها، جوجه‌ها را در آن پرورش می‌دهند. شاید عجیب به نظر برسد، اما در این منطقه، اجرای طرح خوداتکایی به مدرسه‌های شبانه‌روزی محدود نشده است. **آقای حمید سارانی**، مدیر آموزش و پرورش شهرستان هیرمند، که خود از اهالی همین روستا بوده است، به خوبی از طرح حمایت کرده و پس از دیدن اجرای موفق آن در مدرسه شهید محلاتی، ترتیبی داده است تا آقای اربابی تجربه خود را در کارگاه‌ها و جلساتی توجیهی، در اختیار دیگر مدیران قرار دهد. مدیران دیگر هم از این طرح استقبال کرده‌اند. یکی از این مدیران خانم سارانی است. پس از ساخته شدن ساختمان جدید مدرسه ابتدایی، ساختمان قدیمی بی‌استفاده مانده بود و حالا از اتاق‌های آن برای نگهداری جوجه‌ها در مراحل رشدشان استفاده می‌کنند. خانم سارانی، به جز مدیریت، تدریس برخی از درس‌ها را نیز برعهده دارد. دانش‌آموزان را برای آشنایی با پرندگان و مراحل رشد آن‌ها به این ساختمان می‌آورد. بخشی از هزینه‌های مدرسه نیز از طریق فروش مرغ و جوجه‌ها به اهالی روستا و

روستاهای اطراف تأمین می‌شود. کار پرورش پرندگان در مدرسه شهید محلاتی مفصل‌تر است. آنجا، علاوه بر پرورش مرغ محلی، بلدرچین و بوقلمون هم پرورش می‌دهند. بیشتر کار برعهده خود دانش‌آموزان است و در قالب پودمان‌های درس کاروفناوری دنبال می‌شود. علاوه بر ساعت درس کاروفناوری که برای همه مشترک است، دانش‌آموزان خوابگاهی، براساس نوبت تعیین شده، مسئولیت غذا دادن به پرندگان را در ساعت‌های غیرآموزشی به عهده دارند. اگر دانش‌آموزی علاقه‌مند باشد، می‌تواند بیش از زمان تعیین شده هم وقت بگذارد و مسئولیت قبول کند. برخی از دانش‌آموزان، با مهارتی که در مدرسه کسب کرده‌اند، در خانه هم برای خودشان پرورش بوقلمون راه انداخته‌اند. با این کار، هم به اقتصاد خانواده کمک می‌کنند و هم تجربه گرداندن یک کسب و کار کوچک را توشه راه شغلی آینده‌شان می‌کنند. بسیاری از خانواده‌های روستایی در خانه‌های خود مرغ و بوقلمون نگهداری می‌کنند، اما مزیت آموزش دانش‌آموزان در این است





که کتاب درسی اطلاعات علمی لازم برای این کار را نیز در اختیار آن‌ها می‌گذارد. به این ترتیب، نسل آینده با آگاهی بیشتری این کار را دنبال می‌کند. این دانش‌آموزان در صورت تمایل می‌توانند این کار را گسترش دهند.

علاوه بر پرورش پرندگان، دانش‌آموزان می‌توانند پودمان پرورش گل و گیاه را هم در گلخانه‌ای که وقف مدرسه شده است، تمرین کنند. آقای حسین دانش‌زایی، دبیر کاروفناوری مدرسه، تلاش می‌کند تا جایی که امکانات اجازه می‌دهد، به تمام پودمان‌های کتاب درسی، به همین صورت عملی، بپردازد. کلاس‌های مدرسه موضوعی هستند و کمد کلاس کاروفناوری از دست‌سازه‌های چوبی، فلزی و صنایع دستی دانش‌آموزان پر است. هر سال اسفندماه بهترین محصولات هنری تولیدی دانش‌آموزان را در نمایشگاهی عرضه می‌کنند و می‌فروشند. در گفت‌وگویی که با ایشان داشتیم، درباره‌ی امکان تلفیق این درس با درس‌های دیگر صحبت کردیم. در عمل، دانش‌آموزان برای اجرای فعالیت‌ها به مهارت‌های درس ریاضی و اطلاعاتی از علوم تجربی نیاز دارند.

اتصال فعالیت‌های عملی با این درس‌ها به ارتباط بهتر دانش‌آموزان با این مفاهیم و در نتیجه آسان شدن یادگیری کمک می‌کند. درس کاروفناوری می‌تواند محوری برای برقراری ارتباط تمام درس‌ها با زندگی دانش‌آموزان باشد. این موفقیت‌ها با کار یکی دو نفر به دست نیامده است. اینجا

همه دست به دست هم داده‌اند و کمر همت بسته‌اند تا نسلی را پرورش دهند که برای خود، خانواده و جامعه‌شان مفیدند. شیعه و سنی همه در کنار هم برادرانه تلاش می‌کنند. آقای بهمن براهویی مالدار،

معاون دبیرستان، که از برادران اهل تسنن است، سال‌هاست در کنار کار فرهنگی، کسب‌وکار خانوادگی خودش، یعنی کشاورزی را هم دنبال می‌کند. گلخانه‌های او نزدیک مدرسه هستند. یکی از این گلخانه‌ها را وقف مدرسه کرده است که علاوه بر تمرین کشاورزی، محل تأمین صیفی و سبزی مصرفی غذای دانش‌آموزان خوابگاهی هم هست. طرح خوداتکایی مدرسه‌های شبانه‌روزی برای تأمین بخشی از هزینه‌های مدرسه، به‌ویژه هزینه‌های خوابگاه، پیشنهاد شده است. در این مدرسه هم بخشی از محصولات که دانش‌آموزان تولید می‌کنند، از بوقلمون، مرغ و تخم‌مرغ تا گوجه‌فرنگی، خیار و سبزی، به مصرف آشپزخانه خوابگاه مدرسه می‌رسد. اما آورده‌های این طرح برای دانش‌آموزان بیش از کمک هزینه است. در برنامه غذایی خوابگاه مدرسه شهید محلاتی، هفته‌ای دو بار آبگوشت بوقلمون یا بلدرچین هست. مهم‌تر از آن، تازه و طبیعی بودن محصولات است. این برنامه غذایی در کنار کار و فعالیت بدنی ثمربخش و برنامه ورزش هر روزه که با همراهی مدیر مدرسه و دیگر کارکنان آموزشگاه و با شعار «تحرك، پویایی و نشاط، رمز موفقیت» اجرا می‌شود، نویدبخش پرورش نسلی تندرست و توانمند است.

